

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 14Co/488/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1204112475
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 07. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Javorčíková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2014:1204112475.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľov: X./ D. Z., bytom I. A. XX, X./ U. Z., bytom I. A. XX, X./ U. Z., bytom I. A. XX, všetci zastúpení: JUDr. Tomáš Plank, advokát, so sídlom Nám. Slobody 10, Bratislava, proti odporcom: 1./ D. L. O., bytom D. cesta XX, B., zastúpený: JUDr. Miloš Bárta, advokát, so sídlom Heydukova 16, Bratislava, 2./ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, v konaní o náhradu škody a nemajetkovú ujmu, o odvolaní navrhovateľov v 1. až 3. rade a odporcu v 1. rade proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II v Bratislave č.k. 12C/86/2004-127 zo dňa 17.6.2010 v znení opravného uznesenia č.k. 12C/82/2014-152 zo dňa 2.8.2012, a o odvolaní odporcu v 1 rade proti opravnému uzneseniu č.k. 12C/82/2014-152 zo dňa 2.8.2012, pomerom hlasov 3:0 takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Bratislava II v Bratislave č.k. 12C 86/2004-127 zo dňa 17.6.2010 v znení opravného uznesenia č.k. 12C 82/2014-152 zo dňa 2.8.2012 **z r u š u j e**, a **v e c v r a c i a** súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zaviazal odporcu v 1. rade zaplatiť navrhovateľke v 1. rade sumu 3 319,39 eur, odporcovi v 2. rade sumu 1 659,69 eur a odporcovi v 3. rade sumu 1 659,69 eur. Vo zvyšku návrh zamietol. Odporcu v 1. rade ďalej zaviazal zaplatiť navrhovateľom v 1. až 3. rade náhradu trov konania vo výške 4 110,68 eur a na účet súdu súdny poplatok vo výške 13 941,43 eur. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že navrhovatelia sa návrhom podaným súde dňa 23.3.2004 pôvodne domáhali, aby súd zaviazal odporcov v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľke v 1. rade sumu 3.000.000,- Sk, maloletému U. Z. sumu 3.000.000,- Sk a maloletej U. Z. sumu 3.000.000,- Sk titulom náhrady škody. V priebehu konania požiadali tunajší súd o zmenu petitu návrhu s alternatívnym petitom tak, že žiadali aby súd zaviazal odporcu v 1. rade zaplatiť navrhovateľke v 1. rade sumu 66.000 eur a navrhovateľom v 2. a 3. rade každému po 83.000 eur titulom nemajetkovej ujmy podľa ust. § 15 OZ. Súčasne žiadali, aby súd zaviazal odporcu v 2. rade zaplatiť navrhovateľke v 1. rade sumu 33.000 eur a odporcovi v 2. a 3. rade každému po 16.600 eur titulom náhrady škody v zmysle § 420 OZ. Zároveň navrhovatelia požiadali súd o pripustenie alternatívneho návrhu v znení, že odporca v 2. rade je povinný platiť rentu pre navrhovateľku v 1. rade v sme 330 eur mesačne od júna 2002 do jej veku 65 rokov a navrhovateľom v 2. a 3. rade rentu mesačne po 200 eur od júna 2002 do 25 roku veku, resp. dokedy nebudú schopné samostatne sa živiť, a to vždy do 15-teho dňa toho ktorého kalendárneho mesiaca k rukám navrhovateľky v 1. rade. Uznesením zo dňa 25.5.2009 súd zmenu petitu pripustil. Navrhovatelia návrh odôvodnili tým, že odporca v 1. rade dňa 8.6.2002 v čase asi o 21,20 hod. v uzavretej časti obce Zlaté Klasy, okres Dunajská Streda na ceste II. Triedy č. XXX za jazdy na osobnom mot. vozidle značky B. XXX M.: BA - XXX FR smerom od mesta V. do mesta Senec pred motorestom "F." nevenoval dostatočnú pozornosť riadeniu vozidla a na prechode pre chodcov prednou časťou vozidla zachytil cez vozovku prechádzajúceho a bicykel tlačiaceho U. Z., ktorému spôsobil zranenie, a to najmä druhotné výrony do spodiny uzlín a V. mosta mozgu pri krvácaní pod tvrdú a mäkkú plenu mozgu, zakrvácanie do komôr mozgu, pomliaždenie spodinových uzlín mozgu, zlomeninu lebečnej spodiny, ťažký opuch mozgu. Následkom zranení U. Z., bývalý manžel navrhovateľky v 1. rade, zomrel. Za uvedený skutok bol

odporca v 1. rade rozsudkom Okresného súdu v Dunajskej Strede č. 3T 57/03 zo dňa 4.6.2003 uznaný vinným zo spáchania trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 a 2 Tr. zák., a súd ho súčasne zaviazal zaplatiť navrhovateľke v 1. rade ako poškodenej symbolickú sumu 1,- Sk. S ďalším nárokom o náhradu škody ju odkázal na konanie vo veciach občianskoprávných. Proti rozsudku Okresného súdu v Dunajskej Strede č.k. 3T 57/03 podala navrhovateľka v 1. rade odvolanie proti výroku, ktorým jej bola priznaná náhrada vo výške 1,- Sk. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd rozsudkom zo dňa 20.11.2003 č.k. 4To 194/2003 zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o náhradu škody a zaviazal odporcu v 1. rade uhradiť jej titulom náhrady škody sumu 24.756,- Sk a so zvyškom náhrady škody odkázal navrhovateľku na konanie v veciach občianskoprávných. Priznaná náhrada škody predstavovala sumu, ktorá vznikla navrhovateľke v súvislosti s pohrebom nebohého.

Odporca v 1. rade s návrhom nesúhlasil. Zdôraznil, že z jeho strany išlo o nedbanlivostné konanie bez vplyvu požitého alkoholu. Za neho by spôsobenú škodu mala uhradiť poisťovňa - odporca v 2. rade, na základe povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Odporca v 2. rade žiadal žalobu zamietnuť s poukazom na tú skutočnosť, že nároky uplatnené navrhovateľmi v 1. až 3. rade sú v rozpore s objektívnym právom.

Podľa znaleckého posudku č. 32/2002 súdneho znalca z odboru cestná doprava D.. T. U. vypracovaného v trestnom konaní vyplynulo, že v čase stretu bola rýchlosť jazdy odporcu v 1. rade na vozidle BMW v uzavretej obci 50 + / - 5 % km/hod. Z technického hľadiska vozidlo BMW narazilo do bicyklistu a nie do chodca, pričom ani pri jazde povolenou rýchlosťou by vodič nedokázal zrážke zabrániť. Zrážke mohol vodič skoršou reakciou zabrániť, ak by bol cyklista reagoval rovnakým spôsobom. Cyklista mohol zabrániť nehode, ak by sa pred vstupom do jazdného pruhu vozidla BMW presvedčil, či tak môže urobiť bez svojho ohrozenia.

Podľa znaleckého posudku vypracovaného znalcami z odboru zdravotníctvo, odvetvie súdne lekárstvo F.. J. A. a F.. F. E., ktorý je súčasťou trestného spisu č. 3T/57/2003 Okresného súdu Dunajská Streda na základe pitvy zomrelého, v čase dopravnej nehody sa zomrelý nachádzal v sediacej alebo tejto blízkej polohe na bicykli. Vyšetrením vzorky krvi zomrelého sa zistila koncentrácia 2,92 promile etanolu, z čoho vyplýva, že zomrelý bol v čase smrti v ťažkom stupni opitosti. Pri takejto hladine alkoholu v krvi bývajú výrazné poruchy koordinácie pohybov, udržiavania rovnováhy, poruchy chôdze až z neschopnosťou chôdze, sú spomalené reflexy s predĺžením reakčného času, znížená pozornosť a neschopnosť okamžite a správne riešiť vzniknutú situáciu. Zomrelý preto nebol schopný ako chodec bezpečne sa zúčastňovať cestnej premávky.

Okresný súd v Dunajskej Strede rozsudkom 3T/57/2003 zo dňa 4.6.2003 uznal odporcu v 1. rade vinným z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a uložil mu trest odňatia slobody v trvaní jedného roka s podmieneným odkladom na dva roky a zákazom činnosti (viesť motorové vozidlo) na dva roky.

Súd poukázal na ustanovenia § 11; 13 ods. 1, 3; 15 Občianskeho zákonníka, a § 3 ods. 2 zákona č. 315 /1996 o premávke na pozemných komunikáciách v znení k 8.6.2002. Konštatoval, že nárok navrhovateľov je čiastočne dôvodný. Súd mal bez pochybnosti za preukázané, že odporca v 1. rade svojím konaním porušil zákonnú povinnosť a spôsobil smrť bývalého manžela navrhovateľky v 1. rade a otca navrhovateľov v 2. a 3. rade. Teda nezvratným spôsobom zasiahol do ich práva na život, čím bola daná dôvodnosť žaloby čo do právneho základu. Vzhľadom na následky vzniknuté poškodeným je morálne zadosťučinenie nedostačujúce a sú splnené zákonné podmienky na priznanie nemajetkovej ujmy. Pri rozhodnutí o výške nemajetkovej ujmy sa súd zaoberal najmä okolnosťami, za akých došlo k trestnému činu, majúcemu za následok smrť poškodeného U. Z., spôsobu jeho vykonania a mierou zavinenia odporcu v 1. rade. Z obsahu trestného spisu 3T/57/03 mal súd za preukázané, že k trestnému činu ublíženia na zdraví s následkom smrti nedošlo len výlučne z dôvodu porušenia právnej povinnosti odporcu v 1. rade. Na dopravnej nehode nesie veľkou mierou zodpovednosť i samotný U. Z., ktorý v čase dopravnej nehody mal v krvi koncentráciu 2,92 promile etanolu a bol v ťažkom stupni opitosti. Pri zhodnotení týchto okolností súd dospel k záveru, že nárok navrhovateľov v 1. až 3. rade je dôvodný pre navrhovateľku v 1. rade vo výške 3 319,39 eur, pre odporcu v 2. rade 1 659,69 eur a odporcovi v 3. rade 1 659,69 eur. Súd vzal do úvahy nielen intenzitu zásahu a zavinenie odporcu v 1. rade, ale aj vysokú mieru zavinenia poškodeného. Nemajetková ujma v tomto prípade nie je ocenením života poškodeného, ale len primeranou satisfakciou pre pozostalých (t.j. pre manželku ako i deti poškodeného) určenej podľa podielu zavinenia odporcu k miere zavinenia poškodeného. Preto vo zvyšku uplatnenej sumy istiny žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Pokiaľ sa týka ostatných nárokov navrhovateľov v 1. až 3. rade týkajúcich sa uplatneného jednorazového odškodnenia v kapitalizovanej forme vo výške 33 000 eur navrhovateľke v 1. rade, a po 16 600 eur navrhovateľom v 2. a 3. rade, súd ich zamietol z dôvodu, že v danom prípade absentuje právny podklad

na priznanie takejto sumy. Do úvahy neprichádza analógia priznania tohto nároku podľa zákona č. 461/2003 Z.z., pretože by bola v rozpore s ust. § 448 Občianskeho zákonníka. V čase dopravnej nehody účinné znenie § 448 Občianskeho zákonníka znelo "náhrada nákladov na výživu patrí pozostalým pokiaľ sa tieto náhrady neuhrádzajú dávkami dôchodkového zabezpečenia poskytované z toho istého dôvodu." Navrhovateľom však bol vdovský i sirotsky dôchodok poskytovaný z dôvodu smrti poškodeného U. Németha. Podľa potvrdenia o výške sociálnych dávok vydaného Sociálnou poisťovňou, pobočka Dunajská Streda, dňa 1.7.2003 za obdobie jún 2002 až jún 2003, pozostalá manželka, t.j. navrhovateľka v 1. rade, poberala od septembra 2002 vdovský a za navrhovateľov v 2. a 3. rade sirotsky dôchodok v celkovej výške 4565,- Sk, a od októbra 2002 vo výške 4687,- Sk. V čase nehody t.j. dňa 8.6.2002, neexistoval zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a nie je možné aplikovať ho v tomto prípade. Navyše tento zákon upravil komplexné vzťahy týkajúce sa aj pozostalostnej úrazovej renty vo forme kapitalizačného jednorazového vyrovnania. Predložené dôkazy navrhovateľmi v 1. až 3. rade preukázali fakt, že vzhľadom na pomery zomrelého U. Z. je práve sirotsky a vdovský dôchodok ako dávok dôchodkového zabezpečenia v dôsledku tejto dopravnej nehody dostatočnou náhradou za tragickú smrť manžela a otca.

O náhrade trov konania súd rozhodol v zmysle ust. § 150 ods. 1 O.s.p. tak, že právnenému zástupcovi navrhovateľov 1.-3. súd priznal základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby zo sumy priznanej navrhovateľom rozsudkom, t.j. zo sumy vo výške 6 638,77 Eur, a zaviazal odporcu v 1. rade uhradiť navrhovateľom v 1. až 3. rade trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 4 110,68 eur. Súd ďalej zaviazal odporcu ako neúspešného účastníka na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 13 941,43 Eur na účet súdu Bratislava, ktorý bol vyrubený navrhovateľom v 1. až 3. rade v čiastkach po 3.983,27 Eur, 4.979,08 Eur a 4.979,08 Eur, a ktorý nebol zaplatený.

Proti rozsudku podali odvolanie navrhovateľa v 1. až 3. rade spoločné odvolanie prostredníctvom právneho zástupcu podaním zo dňa 16.8.2010. Navrhli zmeniť rozhodnutie, vyhovieť návrhu v plnom rozsahu a priznať im náhradu trov konania. Zdôraznili, že súd prvého stupňa je viazaný výrokom trestného rozhodnutia, ktoré stanovilo plnú zodpovednosť odporcu v 1. rade za spôsobenú nehodu. Odporca v čase nehody nevenoval dostatočnú pozornosť riadeniu vozidla a poškodeného zrazil na prechode pre chodcov, na ktorom chodci požívajú zvýšenú ochranu. V dôsledku nehody došlo k najzávažnejšiemu následku a náhrada škody môže len čiastočne zmierniť utrpenie pozostalých. Žalobný návrh je založený v prvom rade na ochrane osobnosti. Náhrada ujmy za ľudský život by mala byť citeľná a priznaná náhrada sa javí ako neprimerane nízka. Súd zamietol návrh voči odporcovi v 2. rade s poukazom na to, že v čase nehody bolo účinné znenie § 448 OZ, ktoré vylučovalo náhradu, ak boli vyplácané dávky dôchodkového zabezpečenia. Neskorší zákon č. 461/2003 v ustanoveniach § 4 ods. 2 psím. a) d) a § 15 zákona 381/2001 umožnil tieto limity prekročiť a priznať aj náhradu nad rámec vdovského a sirotského dôchodku. Navrhovateľom vznikla škoda a táto trvá po nehode. Preto sa nová legislatíva môže vziať do úvahy.

Rozsudok napadol odvolaním aj odporca v 1. rade proti výrokom, ktorými bol zaviazaný na zaplatenie 3 319,39 Eur navrhovateľovi v 1. rade, po 1 659,69 Eur navrhovateľovi v 2. a 3. rade, ako aj do výroku o náhrade trov konania 4 110,68 Eur a súdneho poplatku vo výške 13 941,43 Eur. Namietol že:

1. Navrhovateľa trikrát v priebehu prvostupňového konania podali opravu žaloby, a to dňa 23.2.2007, 3.12.2008 a 31.3.2009, na podnet súdu, kedy súd zjavne považoval tieto vady za odstrániteľné a viackrát poučil navrhovateľov ako má byť návrh správne sformulovaný. Súd však mal takýto návrh odmietnuť. Tým, že súd akceptoval trojnásobné odstraňovanie nedostatkov, odrazilo sa to jednoznačne v neprospech odporcu v 1. rade v uplatnení trov právneho zastúpenia navrhovateľov,

2. Pri dopravných nehodách vzniká rozsiahla škoda, ktorú fyzická osoba ako škodca nie je schopná uhradiť a nastupuje za ňu poisťovňa. Napriek tomu, že odporca v 1. rade bol ako vodič poistený, bol zaviazaný na náhradu škody bez spoluúčasti poisťovne. Žiada preto predložiť vec Ústavnému súdu SR na zaujatie stanoviska, v ktorom by bola zodpovedaná otázka, či zákonné poistenie vodičov nepokrýva škodu, ktorá sa stala pri dopravných nehodách. Teda, či nie je v rozpore s ústavou, že sa na takejto škode musí podieľať aj fyzická osoba.

3. Čo sa týka výšky priznaného plnenia, napadnutý rozsudok neobsahuje percentuálnu mieru zavinenia poškodeného v zmysle § 441 OZ, ktorá je zrejme omnoho väčšia ako miera zavinenia odporcu v 1. rade. Svedčí o tom aj mierny trest, na ktorý bol odsúdený. Odôvodnenie rozsudku je v tejto časti nepreskúmateľné. Nie je zistiteľná konkrétna miera zavinenia na nehode na strane odporcu v 1. rade a poškodeného.

4. Pokiaľ ide o výrok o náhrade trov konania, odporca má za to, že právnenému zástupcovi navrhovateľov nemala byť priznaná náhrada trov v bodoch 2 až 12 v odôvodnení rozsudku. Išlo o úkony, ktoré súviseli s

podanými opakovanými návrhmi a následnými pojednávaniami, Priznanie náhrady je navyše aj v rozpore s dobrými mravmi.

K odvolaniu odporcu v 1. rade sa vyjadrili navrhovatelia spoločným podaním zo dňa 29.9.2010. Namietli, že žalobný petit zostal počas prvostupňového konania v podstate nezmenený. Navrhovatelia len na podnet súdu spresňovali jeho právnu kvalifikáciu. Navyše v priebehu konania sa menila legislatíva. Navrhovatelia žalovali aj poisťovňu. Žalovaná náhrada má pre navrhovateľov predstavovať náhradu za ekonomický výpadok aj do budúcnosti; možno preto plniť aj nad rámec sirotského a vdovského dôchodku. Trestnoprávna zodpovednosť odporcu v 1. rade je daná. Spoluzodpovednosť poškodeného nemôže byť väčšia ako zodpovednosť samotného páchatel'a trestného činu.

K odvolaniu navrhovateľov sa vyjadril odporca v 1. rade podaním zo dňa 27.9.2010. Zdôraznil, že miera zavinenia nebohého U. Z. je neodškriepiteľná, pretože nebohý pred dopravnou nehodou požil alkohol a správal sa na vozovke neadekvátne. Opätovne poukázal na to, že navrhovatelia nepodali riadny návrh na súd niekoľko rokov, a len vďaka zhovievavosti súdu boli možné jeho viaceré opravy, čo sa odzrkadlilo aj na výške trov konania.

Dňa 2.8.2012 prvostupňový súd vydal opravné uznesenie, ktorým opravil rozsudok v označení navrhovateľov v 2. a 3. rade vo výroku rozsudku aj v jeho odôvodnení.

Aj voči tomuto uzneseniu podal odvolanie odporca v 1. rade podaním zo dňa 21.8.2012 z dôvodu, že takto opravený rozsudok sa stal neprehľadný a nepreskúmateľný; a opätovne zopakoval svoje argumenty ohľadne vecí samej.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) prejednal vec v rozsahu podľa § 212 ods. 1 O.s.p. a preskúmal podľa § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na potvrdenie a ani zmenu napadnutého rozsudku.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Na základe výsledkov dokazovania na súde prvého stupňa možno konštatovať, že skutkový stav medzi účastníkmi konania nie je sporný. Dňa 8.6.2002 došlo k dopravnej nehode, kedy odporca v 1. rade viedol motorové vozidlo, ktorým na prechode pre chodcov zrazil U. Z. a tento zraneniam podľahol. Vo výroku odsudzujúceho trestného rozsudku je uvedené, že odporca v 1. rade nevenoval riadeniu dostatočnú pozornosť. Zároveň nebolo sporné, a vyplýva to z viacerých znaleckých posudkov, že zomrelý U. Z. bol v čase zrážky v stave ťažkej opitosti. Znalci jednoznačne potvrdili, že jeho ovládacie a rozoznávacie schopnosti boli znížené, a ako taký nebol schopný zúčastňovať sa cestnej premávky bezpečne. Nie je sporné ani to, že navrhovateľka v 1. rade je pozostalou manželkou a navrhovatelia v 2. a 3. rade sú deti U. Z.. Z vyjadrenia navrhovateľky v 1. rade vyplýva, že jej manžel v čase smrti zarábala 5 570,- Sk s tým, že sa uspokojili s takýmto nízkym príjmom, pretože manžel pracoval u svojho otca, od ktorého mali prisľúbené, že po rozbehnutí prevádzky jedálne túto dostanú a budú ju prevádzkovať sami.

Vychádzajúc z obsahu jednotlivých odvolaní je zrejme, že v konaní sa vyskytli viaceré sporné momenty, ktoré výlučne súvisia s právnym posúdením veci. Treba vychádzať z petitu žalobného návrhu tak, ako bol pripustený znesením súdu na čl. 97, podľa ktorého mal byť odporca v 1. rade zaviazaný na zaplatenie súm 66.000,-Sk navrhovateľke v 1. rade a po 83.000,- Eur navrhovateľom v 2. a 3. rade. Odporca v 2. rade mal byť zaviazaný na zaplatenie 33.000,- Eur navrhovateľke v 1. rade a po 16.600,- Eur navrhovateľom v 2. a 3. rade. Prvý nárok voči odporcovi v 1. rade bol uplatnený z titulu ochrany osobnosti ako nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy. Druhý nárok voči odporcovi v 2. rade bol uplatnený z titulu platenia výživného, ktorý súd prvého stupňa subsumoval pod ustanovenie § 448 OZ. Uvedené ustanovenie upravuje náhradu za výživu pre pozostalých v prípade úmrtia osoby, ktorá voči nim mala vyživovaciu povinnosť.

K odvolacej námietke odporcu v 1. rade, že súd prvého stupňa nepostupoval primerane, keď viackrát vyzýval navrhovateľov na špecifikáciu nároku, nepovažuje odvolací súd za dôvodnú. V samotnom návrhu na začatie konania uviedli navrhovatelia konkrétne sumy, ktorých zaplatenia sa domáhali, a tieto v priebehu konania nemenili. Súd prvého stupňa postupoval primerane, keď na pojednávaní podľa § 43 O.s.p. vyzval navrhovateľov na odstránenie väd návrhu s tým, že ich vyzval na špecifikáciu jednotlivých súm, t.j. konkretizáciu jednotlivých súm k jednotlivým právnym titulom. Nešlo o prekročenie právomoci súdu. Naopak, súd prvého stupňa postupoval v súlade so zákonom, keď vyzval navrhovateľa na odstránenie väd podania. Následným podaním síce navrhovatelia zobrali návrh voči odporcovi v 2. rade späť a žiadali zaviazat' na plnenie len odporcu v 1. rade, pričom už špecifikovali aj jednotlivé sumy. Súd prvého stupňa však konanie voči O2 nezastavil, pretože vyhodnotil dôvody nesúhlasu tohto odporcu ako vážne. Je zrejme, že na ďalšom pojednávaní (čl. 86), kde súd len opätovne vyzval navrhovateľov na špecifikáciu ich nárokov, teda, či ide o náhradu škody alebo ochranu osobnosti. Ani

tento postup vzhľadom na stav vykonaného dokazovania, nemožno hodnotiť ako prekročenie právomoci súdu prvého stupňa. Išlo len o konkretizovanie, resp. doplnenie uplatneného nároku, ktorý bol čo do výšky špecifikovaný, avšak nebol podložený konkrétnym právnym titulom. V tomto štádiu konania už bolo zrejmé, čo je predmetom konania a postup súdu už predstavoval len snahu o odstránenie neistoty v otázke špecifikácie právneho zdôvodnenia, čo napokon navrhovateľa ani neboli povinní urobiť (podľa zásady „lura novit curia“). Následným podaním (č.l. 92) definitívne konkretizovali petit, ako aj to, ktorý z odporcov má čo plniť.

Vychádzajúc zo žalobného petitu, je zrejmé, že navrhovateľa sa domáhali voči odporcovi v 1. rade zaplataenia finančných súm z titulu ochrany osobnosti. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom prvostupňového súdu, že k zásahu do osobnostných práv navrhovateľov došlo. Škodovou udalosťou boli jednoznačne zasiahnuté rodinné a citové väzby, ktoré navrhovateľa nepochybne mali voči zomrelému U. Z., ako manželovi a otcovi. Ide o vážny zásah do osobnostného práva na súkromný a rodinný život. Taktiež možno jednoznačne vychádzať zo záveru, že následok - úmrtie U. Z., nebanlivostne zavinil odporca v 1. rade, ktorý sa nedostatočne venoval riadeniu motorového vozidla. Súd prvého stupňa súčasne správne konštatoval, že v tomto prípade nemožno mieru zavinenia v plnom rozsahu preniesť len na odporcu v 1. rade vzhľadom na okolnosti dopravnej nehody a subjektívne spoluzavinenie nehody na strane poškodeného, ktoré malo vplyv na priebeh škodovej udalosti. Zo znaleckých posudkov jednoznačne vyplýva, že odporca v 1. rade išiel cez dedinu rýchlosťou nepresahujúcou 60km/h, a nepožíval pred tým alkoholické nápoje. Okrem toho v trestnom konaní bolo preukázané, že poškodený bol v stave ťažkej opitosti, keď prechádzal cez prechod pre chodcov, čo nepochybne negatívne ovplyvnilo jeho reakcie, kedy sa nemohol bezpečne zúčastňovať cestnej premávky. Možno súhlasiť s názorom súdu prvého stupňa, že hoci došlo k takému zásahu do osobnostných práva, ktoré odôvodňuje priznanie nemajetkovej ujmy, jej výšku treba korigovať vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti (§ 13 ods. 3 OZ). Odvolacia námietka odporcu v 1. rade, že v jeho prípade má plniť poisťovňa - teda odporca v 2. rade, na základe povinného zmluvného poistenia, je v súlade judikatúrou Európskej únie. V prípade náhrady škody vzniknutej poisťou udalosťou súvisiacou s dopravou je poisťovňa povinná hrať aj náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla pozostalým v dôsledku úmrtia (viď napríklad rozhodnutie C-277/12). V našom právnom systéme je nárok na náhradu nemajetkovej ujmy upravený v rámci ustanovení o ochrane osobnosti, ktorými zákon priznáva možnosť uplatnenia si nemajetkovej ujmy aj pozostalým v prípade dopravnej nehody, kedy ide o jednoznačný zásah do súkromia, rodinného a citového života. V prípade dopravnej nehody ide o škodu ňou priamo spôsobenú, (hoci zákon č. 361/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení nedefinuje ako škodu, ktorá sa nahrádza, aj priamo nemajetkovú ujmu) z eurokomturného výkladu pojmov „náhrada škody, škoda na zdraví“ v citovaných ustanoveniach tohto zákona a s prihliadnutím k samotnému účelu zmluvného poistenia, sa v rámci náhrady škody poisťovňou jednoznačne uhrádza aj nemajetková ujma pozostalým obeť dopravnej nehody. Súd prvého stupňa však bol v tomto smere viazaný žalobným petitom, ktorý z tohto titulu nebol uplatnený vo poisťovni, teda odporcovi v 2. rade. Navrhovateľa si tento nárok uplatnili len voči odporcovi v 1. rade, hoci naša právna úprava zaviedla všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovni (action direct) zákonom č. 381/2001 Z.z.. V prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla si poškodený môže vybrať, či si nárok na náhradu škody uplatní voči priamo voči škodcovi (poistenému) alebo voči poisťovateľovi, alebo voči oboj súčasne, t.j. solidárne (viď. napríklad rozhodnutie NS SR 2Cdo 202/2004). Ak si v tomto prípade navrhovateľa uplatnili nárok len voči odporcovi v 1. rade, súd nemohol voči nemu takýto návrh zamietnuť, a v prípade preukázania nároku čo do konkrétnej výšky nemajetkovej ujmy, musí zaviazat' na plnenie odporcu v 1. rade. Tento má následne nárok na preplatenie poskytnutého plnenia voči poisťovni, t.j. odporcovi v 2. rade..

Vo veci zostala spornou jedine výška uplatneného nároku. Úlohou súdu prvého stupňa bolo stanoviť primeranú výšku nemajetkovej ujmy vzhľadom na všetky okolnosti prípadu. Súd konštatoval, že na samotnej nehode mal vinu aj poškodený, ktorý bol v stave ťažkej opitosti, a vzhľadom na vysokú mieru zavinenia poškodeného priznal navrhovateľom plnenia vo výške 3 319,39 Eur, 1 659,69 eur a 1 659,69 eur. Takéto všeobecné odôvodnenie je však nedostatočné, a je správna odvolacia námietka odporcu v 1. rade, že napadnutý rozsudok je v tejto časti nepreskúmateľný. Súd prvého stupňa sa nezaoberal skúmaním konkrétnej miery zavinenia, teda, v akom rozsahu mala opitosť poškodeného vplyv na priebeh nehody, v akom pomere ustálil mieru zavinenia jedného aj druhého účastníka dopravnej nehody. Súd bez akejkoľvek konkretizácie stanovil výšku priznanej nemajetkovej ujmy. Nezhodnotil aká výška by bola adekvátna vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, a koľko z takto určenej výšky znižuje z dôvodu čiastočného zavinenia poškodeného. Súd mal najskôr ustáliť primeranú náhradu vzhľadom na všetky okolnosti a následky nehody (t.j., že zostali nezaopatrené maloleté deti, aké boli vzťahy v rodine, že zomrelý bol mladý človek, ktorý ešte mohol aktívne pôsobiť vo svojej rodine, a pod.). Až potom súd mal

skúmať mieru zavinenia účastníkov dopravnej nehody, a aj v tejto časti musí svoje úvahy odôvodniť s poukazom na konkrétne skutočnosti (napríklad ako ovplyvnilo správanie poškodeného na vozovke priebeh nehody, ako to vyplýva zo znaleckých posudkov).

Navrhovatelia sa ďalej domáhajú voči odporcovi v 2. rade zaplataenia súm 33 000,-Eur pre navrhovateľku v 1. rade a po 16 600,-Eur pre navrhovateľov v 2. a 3. rade ako jednorazového odškodnenia, alternatívne, na priznanie renty. Súd prvého stupňa správne posúdil tento nárok podľa ustanovenia § 448 OZ, platného a účinného ku dňu škodovej udalosti. Podľa znenia tohto zákonného ustanovenia sa uhrádzajú peňažným dôchodkom náklady na výživu pozostalých len vtedy, ak náhrada nákladov na výživu nie je hradená z dôchodkového zabezpečenia poskytovaného z toho istého dôvodu. V tomto konaní nie je sporné, že navrhovatelia poberajú vdovský aj sirotsky dôchodok, a to vo väčšom rozsahu, ako bol príjem zomrelého v čase jeho smrti. Sama navrhovateľka v 1. rade tvrdí, že jeho príjem činil 5 570,-Sk, pričom podľa § 448 ods. 2 OZ sa pri výpočte tejto náhrady musí vychádzať z priemerného zárobku zomrelého. V tomto prípade sirotsky a vdovský dôchodok plne kompenzujú náklady na výživu pozostalých podľa stavu pred škodovou udalosťou. Správnosť aplikácie § 448, účinného v čase nehody, možno vyvodiť aj z prechodného ustanovenia § 879i OZ, k zmenám účinným od 1.1.2005 (ktoré sa týkali aj tohto ustanovenia); podľa ktorého „Ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2005; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 2005 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov, ak nie je ustanovené inak“. V tejto súvislosti možno len dodať, že aj keby sa na zistený skutkový stav aplikovalo neskoršie znenie § 448 OZ (tak ako to namietajú navrhovatelia), súd by aj v tomto prípade musel nárok zamietnuť. Hoci znenie § 448 priznáva nárok fyzickej osobe nárok na pozostalostnú úrazovú rentu, odkazuje zároveň na predpisy o sociálnom poistení, teda konkrétne zákon č. 461/2003 Z.z.. Tento zákon upravuje nárok na pozostalostnú úrazovú rentu len v súvislosti so splnením zákonných podmienok (§ 92 ods. 1 zákona 461/2003 Z.z.), a to, že poškodený musel zomrieť v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolenia; že v čase úmrtia mal určenú vyživovacou povinnosť súdom a nedovŕšil dôchodkový vek. Zomrelý U. Z. tieto podmienky nespĺňal, a k jeho úmrtiu došlo v dôsledku dopravnej nehody. Ustanovenie § 94 upravuje aj nárok na jednorazové odškodnenie, ale aj toto viaže na úmrtie v dôsledku pracovného úrazu.

Súd prvého stupňa vo výroku napadnutého rozsudku však tieto dva rozdielne nároky nerozdelil. V časti nemajetkovej ujmy nárok sčasti priznal a zaviazal odporcu v 1. rade na plnenie, a celý ostatný nárok (teda zvyšok nemajetkovej ujmy uplatnenej voči odporcovi v 1. rade a nárok na pozostalostnú rentu voči odporcovi v 2. rade) zamietol. Nie je preto možné tieto dva nároky oddeliť v odvolacom konaní.

Súd prvého stupňa pochybil aj vo výroku, ktorým zaviazal odporcu v 1. rade na zaplataenie súdneho poplatku za navrhovateľov, ktorí boli oslobodení od jeho platenia. Napriek tomu, že návrhu navrhovateľov vyhovel len čiastočne, zaviazal odporcu v 1. rade na zaplataenie celého súdneho poplatku za návrh tak, ako bol navrhovateľom vyrubený. Podľa § 2 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch, je však v takomto prípade odporca povinný zaplatiť súdny poplatok podľa výsledku konania, čiže podľa pomeru jeho úspechu v meritórnom rozhodnutí.

Odvolací súd z uvedených dôvodov podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. napadnutý rozsudok v spojení s opravným uznesením zrušil, pretože postupom súdu bola účastníkom odňatá možnosť konať pred súdom, a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

So zrušením rozhodnutia vo veci samej sa zrušuje aj celý výrok o náhrade trov prvostupňového konania a súčasne aj súvisiace opravné uznesenie.

V ďalšom konaní sa súd prvého stupňa riadne vyporiada so závermi odvolacieho súdu v naznačenom smere, vo veci opätovne rozhodne a svoje rozhodnutie riadne a presvedčivo odôvodní tak, aby malo všetky náležitosti v zmysle ustanovenia § 157 O.s.p..

Podľa § 226 O.s.p. je súd prvého stupňa povinný riadiť sa názorom odvolacieho súdu.

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne i o náhrade trov celého konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.